ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

15. prosince 2004 *

Ve věci C-272/03,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Bundesfinanzhof (Německo) ze dne 13. května 2003, došlým Soudnímu dvoru dne 24. června 2003, v řízení

Hauptzollamt Neubrandenburg

proti

Jensi Christianu Siigovi, jednajícímu pod obchodním jménem „Internationale Transport" Export-Import,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předseda senátu, C. Gulmann a R. Schintgen (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: A. Tizzano,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Christiana Siiga F. Bähringem, Rechtsanwalt,

— za italskou vládu J. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. de Bellis, avvocato dello Stato,

— za Komisi Evropských společenství J. C. Schiefererem, jako zmocněncem,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 670 písm. p) a čl. 718 odst. 3 písm. d) nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92,kterým se vydává celní

kodex Společenství (Úř. věst. L 253, s. 1; Zvl. vyd. 02/06, s. 422, dále jen „prováděcí nařízení").

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. Ch. Siigem, který provozuje svou činnost pod obchodním jménem „Internationale Transport" Export-Import (dále jen „J. Ch. Siig"), a Hauptzollamt Neubrandenburg (hlavní celní úřad Neubrandenburg, dále jen „Hauptzollamt"), jehož předmětem je vybírání cel a daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH") při dovozu.

Právní rámec

3 Článek 137 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307, dále jen „celní kodex"), stanoví:

„Režim dočasného použití umožňuje, aby zboží, které není zbožím Společenství a které má být vyvezeno zpět v nezměněném stavu, kromě běžného snížení hodnoty způsobeného jeho použitím, bylo na celním území Společenství používáno s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla a aniž by se na tento dovoz vztahovala obchodněpolitická opatření."

4 Článek 141 celního kodexu zní následovně:

„Případy a zvláštní podmínky, za nichž může být uplatněn režim dočasného použití s úplným osvobozením od dovozního cla, se stanoví postupem projednávání ve výboru."

5 Článek 204 odst. 1 celního kodexu stanoví:

„Celní dluh při dovozu zboží vzniká:

a) nesplněním některé povinnosti vyplývající z dočasného uskladnění zboží, které podléhá dovoznímu clu, nebo z použití celního režimu, do nějž bylo toto zboží propuštěno,

nebo

b) nedodržením některé podmínky stanovené pro propuštění zboží do daného režimu nebo pro udělení snížené nebo nulové sazby dovozního cla z důvodu použití zboží ke zvláštním účelům,

v jiných případech, než jsou uvedeny v článku 203, pokud se nezjistí, že tyto nedostatky nemají zásadní vliv na správné provádění dočasného uskladnění nebo daného celního režimu."

6 Podle čl. 239 odst. 1 celního kodexu:

„Dovozní clo nebo vývozní clo lze vrátit nebo prominout i v jiných případech než podle článků 236, 237 a 238:

— které budou vymezeny postupem projednávání ve výboru,

— které vyplývají z okolností, jež nelze přičítat podvodnému jednání nebo hrubé nedbalosti zúčastněné osoby. Případy, kdy lze toto ustanovení použít, a příslušná procesní pravidla se vymezí postupem projednávání ve výboru. Vrácení či prominutí může podléhat zvláštním podmínkám."

7 Článek 670 prováděcího nařízení stanoví:

„Pro účely této kapitoly se rozumí:

[...]

e) ‚obchodním použitím' použití dopravního prostředku k dopravě osob za úhradu nebo živnostenské nebo obchodní přepravě zboží za úhradu nebo bez úhrady;

[...]

p) ‚vnitřní přepravou' doprava osob, které na celním území Společenství nastupují do dopravního prostředku a na tomto území opět vystupují, nebo přeprava zboží, které se nakládá na celním území Společenství a na tomto území se opět vykládá."

8 Článek 718 použitého nařízení stanoví:

„1. Do režimu dočasného použití se propouštějí silniční vozidla k obchodnímu použití.

2. Pro účely tohoto článku se ‚vozidly' rozumějí všechna silniční vozidla včetně přívěsů k nim případně připojených.

3. Aniž je dotčen odstavec 4, propouštějí se vozidla do režimu dočasného použití podle odstavce 1 za podmínky:

[...]

d) že jsou používána výhradně k přepravě, která začíná nebo končí mimo celní území Společenství.

[...]

5. Vozidla uvedená v odstavci 1 mohou za podmínek uvedených v odstavci 3 pobývat na celním území Společenství pouze po dobu nutnou k provedení činnosti, pro kterou bylo požádáno o povolení dočasného použití, například k přepravě, nástupu a výstupu cestujících, vykládce a nakládce zboží, dopravě a údržbě.

[...]

7. Odchylně od odstavce 3

[...]

c) byla vozidla k obchodnímu použití využívána ve vnitřní dopravě, jestliže to umožňují platné právní předpisy upravující dopravu, zejména podmínky přístupu na trh a poskytování dopravních služeb."

Spor v původním řízení a předběžná otázka

9 Jens Christian Siig, který v Polsku provozuje jako soukromý podnikatel podnik zabývající se přepravou, má tři tahače. Dne 25. května 2000 mu Bundesministerium für Verkehr, Bau und Wohnungswesen (spolkové ministerstvo dopravy, výstavby a bytové politiky) vydalo povolení k mezinárodní přepravě zboží mezi Německem a Polskem, jakož i pro tranzit přes německé území pro tahač, který má polskou státní poznávací značku GWN 3247. Toto povolení uvádělo jako datum vstupu 4. červen 2000, místo vykládky Viborg v Dánsku, datum zpáteční cesty 6. červen 2000 a zemi vykládky Polsko.

10 Uvedený tahač a návěs, který má polskou státní poznávací značku VB 4064, byly vpuštěny na celní území Společenství dne 4. června 2000. Přepravované zboží bylo určeno pro kupujícího usazeného v Dánsku. Jakmile bylo zboží vyloženo, byl návěs dne 6. června 2000 naložen ve Flensburgu (Německo) zbožím určeným pro podnik usazený ve Varšavě (Polsko). Dne 7. června 2000 byl návěs odstaven na pozemku společnosti Agroservice v Penkunu (Německo) a tahač s polskou státní poznávací značkou GWN 3247 opustil celní území Společenství bez tohoto návěsu ve směru do Polska. Dne 8. června 2000 byl jiný tahač s polskou poznávací značkou SML 3525 vpuštěn na území Společenství. Tento tahač dotčený návěs opět napojil a přepravil jej dne 9. června 2000 přes celnici v Eberswalde (Německo) do Varšavy, kde byl jeho příjemci přistaven dne 12. června 2000.

11 Daňovým výměrem ze dne 18. srpna 2000 požadoval Hauptzollamt po J. Ch. Siigovi na základě odhadu hodnoty tahače s polskou státní poznávací značkou GWN 3247 clo ve výši 2 240 DEM a dovozní daň z obratu ve výši 2 598,40 DEM z důvodu, že

dne 7. června 2000 byla na německém území provedena přeprava zboží. Jeho stížnost proti tomuto výměru byla zamítnuta, J. Ch. Siig podal u Finanzgericht (Německo) žalobu. Finanzgericht této žalobě vyhověl z důvodu, že J. Ch Siig neporušil žádnou povinnost vyplývající z celního režimu dočasného použití, do něhož byl předmětný tahač a předmětný návěs při překročení hranice celního území Společenství odděleně propuštěn.

12 Podle Finanzgericht dodržel J. Ch. Siig čl. 718 odst. 3 písm. d) prováděcího nařízení vzhledem k tomu, že určujícím prvkem pro posouzení legality uvedené činnosti je přeprava zboží, pro niž je dopravní prostředek používán. V souladu s čl. 670 písm. p) prováděcího nařízení je totiž třeba pod pojmem „vnitřní přeprava" rozumět přepravu zboží naloženého na celním území Společenství za účelem jeho vyložení na tomto stejném území. Tahač byl použit spolu s návěsem za účelem provedení jednak přepravy, která byla zahájena mimo celní území Společenství a která na něm byla ukončena, a jednak přepravy, která byla na tomto území zahájena a která byla ukončena mimo toto území. Skutečnost, že návěs byl během dvou dnů odstaven na pozemku společnosti v Penkunu byla pouze krátkým přerušením režimu dočasného použití.

13 Hauptzollamt podal proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek „Revision", uplatňuje, že v rozporu s tezí Finanzgericht, není určujícím kritériem konečný osud přepravovaného zboží, ale konkrétně použitý dopravní prostředek. K vykládce tahače dochází vzhledem k jeho zvláštnímu způsobu konstrukce: buď vyložením návěsu, nebo jeho odpojením spolu se zbožím, jež obsahuje. V projednávaném případě je pravda, že přeprava byla, co se týče návěsu, pouze přerušena. Nicméně

tahač byl vyložen v Penkunu, a byl proto použit v rozporu s čl. 718 odst. 3 písm. d) prováděcího nařízení.

14 Vzhledem k tomu, že se Bundesfinanzhof domnívá, že před ním probíhající spor vyžaduje výklad prováděcího nařízení, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být ustanovení čl. 718 odst. 3 písm. d) ve spojení s čl. 670 písm. p) [prováděcího] nařízení vykládána v tom smyslu, že zakazují použití tahače registrovaného mimo celní území Společenství za účelem přepravy návěsu z místa nacházejícího na celním území Společenství, kde je naložen zbožím, na jiné místo nacházející se na celním území Společenství, kde je odstaven pouze za tím účelem, aby byl později přepraven jiným tahačem k příjemci zboží, který je usazen mimo celní území Společenství?"

K předběžné otázce

15 Za účelem odpovědi na položenou otázku je namístě nejprve podotknout, že čl. 718 odst. 3 písm. d) prováděcího nařízení je obsažen v bodě a) nazvaném „Silniční dopravní prostředky" v pododdíle 1, „Případy, v nichž může být povoleno dočasné použití s úplným osvobozením od dovozního cla, a podmínky pro jeho povolení", v oddíle 3, „Dočasné použití dopravních prostředků", v kapitole 5 s nadpisem

„Dočasné použití", zatímco čl. 670 písm. p) tohoto stejného nařízení je obsažen v oddíle 1 nazvaném „Obecná ustanovení" uvedené kapitoly 5.

16 Z toho vyplývá, že článek 718 prováděcího nařízení musí být vzhledem k článku 670 stejného nařízení považován za zvláštní ustanovení (*lex specialis*), takže první ustanovení je nadřazeno druhému ustanovení v situacích, jejichž zvláštní úpravu sleduje, a sice v situaci použití režimu dočasného použití na takový dopravní prostředek, jaký je předmětem původního řízení.

17 Dále je nutné připomenout, že čl. 718 odst. 3 písm. d) prováděcího nařízení stanoví, že proto, aby silniční dopravní prostředek mohl být propuštěn do režimu dočasného použití, je třeba, aby byl použit výhradně pro přepravu, která začíná nebo končí mimo celní území Společenství.

18 Jeví se tedy, že propuštění do režimu dočasného použití přímo závisí na realizaci přesně stanovené přepravy dotčeným vozidlem, a sice přepravy, která zahrnuje překročení vnější hranice celního území Společenství uvedeným vozidlem a přepravovaným zbožím nebo osobami.

19 Tento výklad je doložen čl. 718 odst. 5, čl. 722 odst. 2 (pokud jde o leteckou přepravu) a čl. 723 odst. 2 (pokud jde o námořní přepravu) prováděcího nařízení, z nichž vyplývá, že dočasné použití dopravního prostředku je poskytováno pouze pro dobu nutnou pro realizaci přepravy, pro níž je dočasné použití požadováno.

20 Z toho vyplývá, že určující je samotná přeprava prováděná dotčeným dopravním prostředkem, a nikoliv konečné místo určení přepravovaného zboží nebo osob.

21 Ačkoliv je pravda, že z definice pojmu „vnitřní přeprava", obsažené v čl. 670 písm. p) prováděcího nařízení vyplývá, jak tvrdí Komise, že konečné místo určení zboží nebo osob přepravovaných pomocí dopravního prostředku je určující pro to, zda se jedná o vnitřní přepravu, nic to nemění na tom, že relevantním kritériem pro přiznání režimu dočasného použití takovému dopravnímu prostředku zůstává, jak vyplývá z čl. 718 odst. 3 písm. d) prováděcího nařízení, provedení přeshraniční přepravy pomocí dotčeného dopravního prostředku.

22 V tomto ohledu je namístě upřesnit, že jelikož dočasné použití je poskytováno pro určitou přepravu, která musí být provedena pomocí vozidla, v jehož prospěch je toto opatření přijímáno, nepostačuje, aby uvedené vozidlo zajistilo pouze tu část cesty, která probíhá celním územím Společenství. Toto vozidlo musí zajistit, aby přepravované zboží nebo osoby překročily hranice celního území Společenství a nemůže se omezit na dopravu tohoto zboží nebo osob pouze na tuto hranici.

23 Konečně je namístě konstatovat, že opačný výklad, podle něhož určující kritérium pro to, zda přeprava provedená vozidlem, které je propuštěno do režimu dočasného použití, je přepravou, která začíná a končí mimo celní území Společenství, závisí výhradně na okolnosti, že zboží přepravované v daném okamžiku dotčeným

vozidlem skutečně překročilo hranici tohoto území nezávisle na tomto vozidle, a nikoliv na tom, že vozidlo a přepravované zboží překročily tuto hranici současně, by zbavil čl. 718 odst. 3 písm. d) prováděcího nařízení jeho užitečného účinku.

24 Nic totiž přepravci nebrání v tom, aby uvedl tahač do režimu dočasného použití a použil jej výlučně pro realizaci přepravy na celním území Společenství, od okamžiku, kdy si je jistý, že napojené návěsy, jakož i jejich nakládka mají místo původu mimo Společenství nebo jejich místo určení se nachází mimo území Společenství.

25 Nicméně je třeba dodat, že použitím článku 204 celního kodexu jednak nevzniká žádný celní dluh, pokud je prokázáno, že jednání vytýkané deklarantovi nemá zásadní vliv na správné provádění dotčeného celního režimu. Kromě toho rovněž v případě, v němž použitím tohoto ustanovení celní dluh vzniká, stanoví celní kodex ve svém článku 239 postup, který umožňuje, aby takovému deklarantovi, jako v projednávaném případě v původním řízení, mohla být dotčená cla za určitých podmínek prominuta nebo vrácena.

26 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že čl. 718 odst. 3 písm. d) a čl. 670 písm. p) prováděcího nařízení musí být vykládány v tom smyslu, že zakazují použití tahače registrovaného mimo celní území Společenství za účelem přepravy návěsu z místa nacházejícího se na celním území Společenství, kde je naložen zbožím, na jiné místo nacházející se na celním území Společenství, kde je odstaven pouze za tím účelem, aby byl později přepraven jiným tahačem k příjemci zboží usazenému mimo celní území Společenství.

K nákladům řízení

27 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 718 odst. 3 písm. d) a čl. 670 písm. p) nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, musí být vykládány v tom smyslu, že zakazují použití tahače registrovaného mimo celní území Společenství za účelem přepravy návěsu z místa nacházejícího se na celním území Společenství, kde je naložen zbožím, na jiné místo nacházející se na celním území Společenství, kde je odstaven pouze za tím účelem, aby byl později přepraven jiným tahačem k příjemci zboží usazenému mimo celní území Společenství.

Podpisy.